

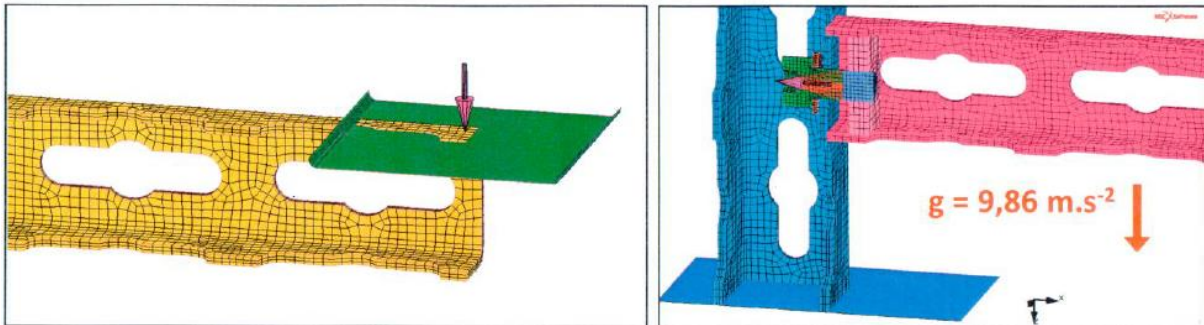
DEFORMAČNÍ A NAPĚŤOVÁ ANALÝZA PROFILŮ A SESTAV SYSTÉMU FILIP

Zadání:

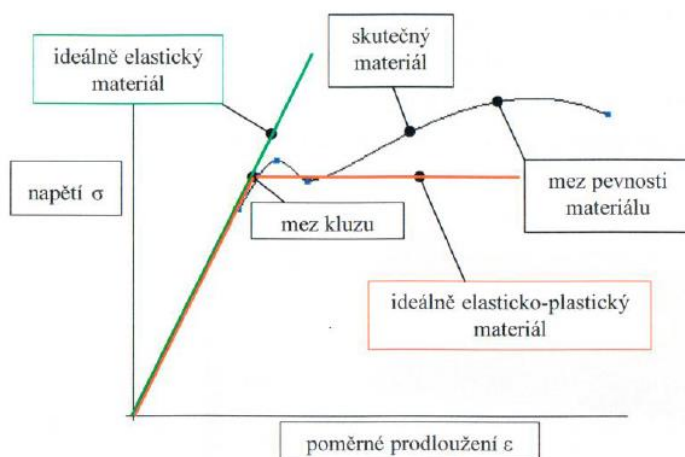
- 1) výpočty deformací a napjatosti profilů a sestav metodou konečných prvků (FEM) při ohybovém zatížení
- 2) ohybové zkoušky profilů a sestav systému FILIP
- 3) možnosti návrhů profilů na základě experimentů a simulací

1) Výpočty deformací a napjatosti profilů a sestav metodou konečných prvků (FEM) při ohybovém zatížení

- **Zatížení FEM modelu:** - vynucený svislý posuv uprostřed profilu o 10 mm
 - předepnuté šrouby (jen sestavy)
 - vlastní tíha g
 - kontakty mezi tělesy

- **Materiálový model ve FEM modelu**

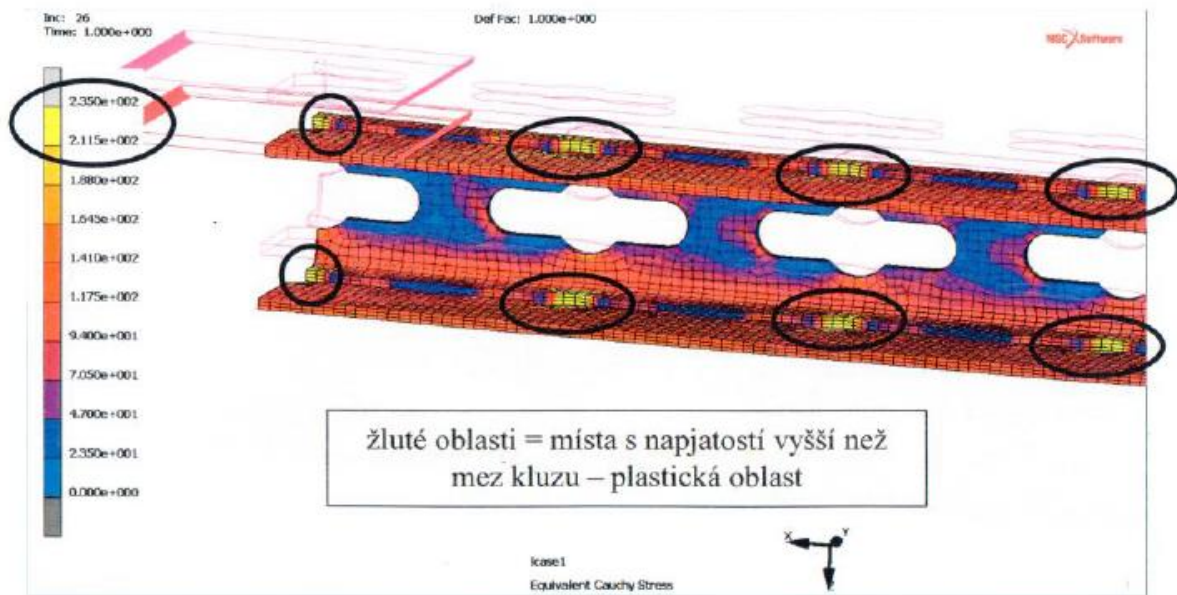

Ideálně elastický materiál – nad mezí kluzu tužší než skutečnost

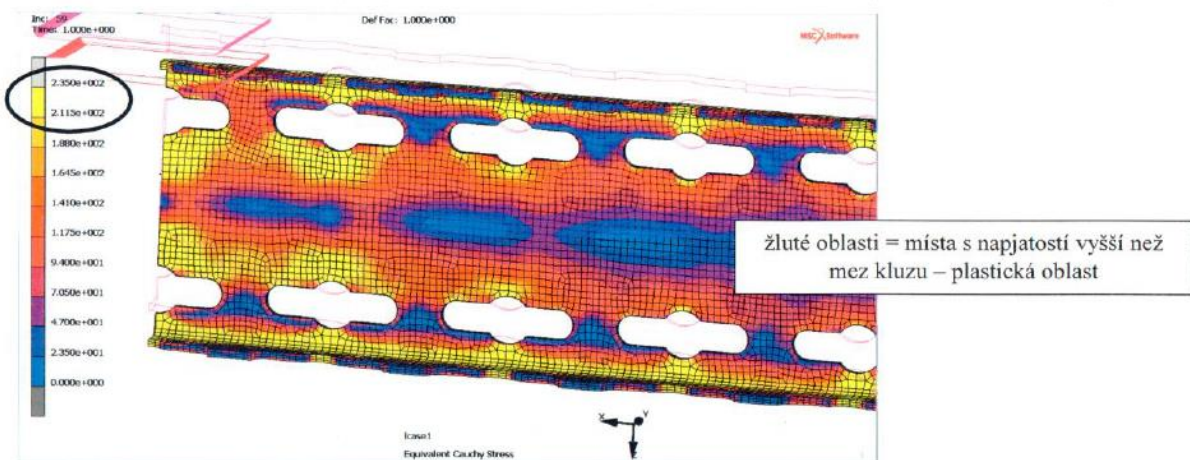
Ideálně elasticko-plastický materiál – nad mezí kluzu poddajnější než skutečnost

→ rozdíly mezi FEM výpočty a měřením

- **Napjatost FEM modelu – ideálně-plastický materiál**
 - **Napjatost nad mezí kluzu jen v malých oblastech průřezu:**
 - Nastává u méně tuhých profilů či sestav – 30x30 až 80x30 mm
 - Po odlehčení **nezůstávají** trvalé deformace
 - Tuhost konstrukce je srovnatelná se skutečností

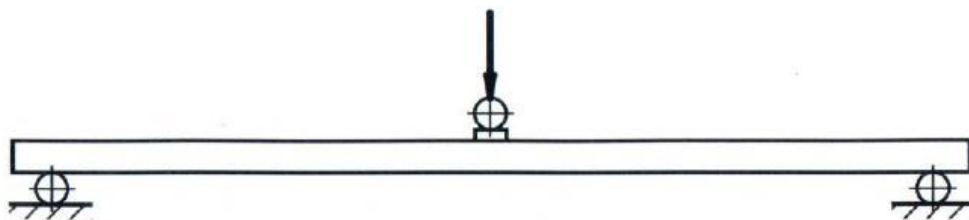

- **Napjatost FEM modelu – ideálně-plastický materiál**
 - **Napjatost nad mezí kluzu již v nosné části průřezu:**
 - Nastává u tužších profilů či sestav – např. 80x30 V
 - Po odlehčení **zůstávají** trvalé deformace
 - konstrukce je poddajnější než skutečnost (vliv ideálně elasticko-plastického materiálu)

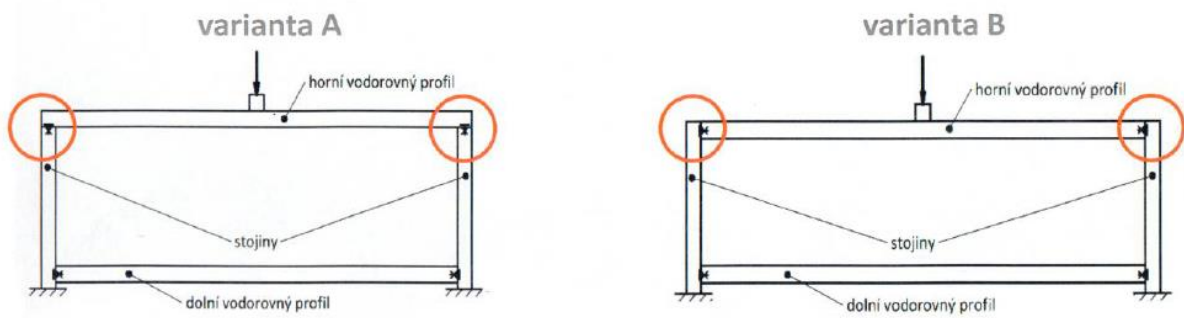

2) Ohybové zkoušky profilů a sestav systému FILIP

- Schéma ohybové zkoušky profilů

- **Schéma ohybové zkoušky sestav**

- **Výsledky zkoušek – ukázky specifického chování profilů**

Profil 30x30

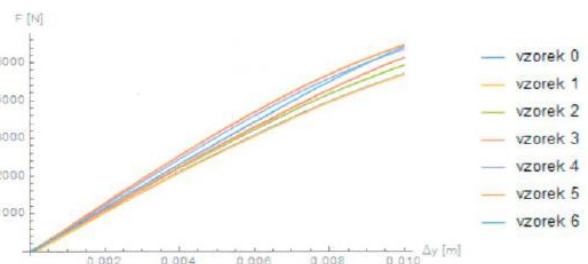
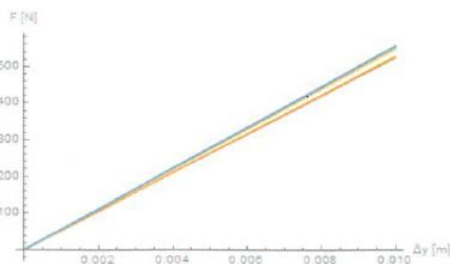
Napjatost pod mezí kluzu:

- lineární průběh závislost $F = F(\Delta y)$
- pouze elastické (vratné) deformace

Profil 80x30 V

Napjatost výrazně nad mezí kluzu:

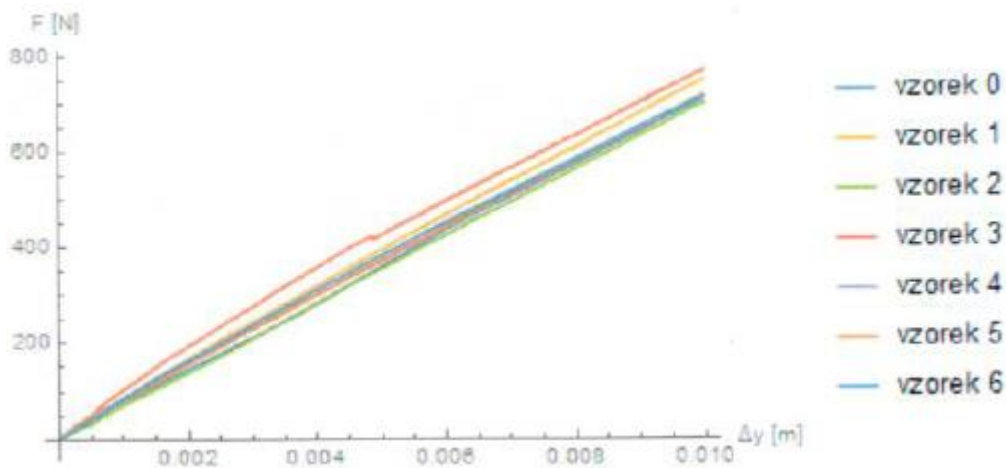
- nelineární průběh závislost $F = F(\Delta y)$
- plastické (trvalé) deformace

- **Výsledky zkoušek – ukázka specifického chování sestav**

Sestava 30x30 A

Zlom v křivce $F=F(\Delta y) \approx$ vymezení vůlí ve spojích

- Porovnání výsledků FEM simulací a zkoušek

Profil	30x30	50x30 H	50x30 V	80x30H	80x30 V
F_{exp} [N]	543	956	2 030	1 386	5 099
F_{FEM} [N]	552 (+2 %)	1 011 (+6 %)	1 906 (-6 %)	1 432 (+3 %)	3 516 (-31 %)
J_e [mm ⁴]	18 283	32 063	68 279	46 558	176 834

Sestava	30x30A	30x30B	50x30HA	50x30HB	50x30VA	50x30VB	50x30VBSV	80x30VB
F_{exp} [N]	721	755	1 115	1 173	2 320	2 530	2 540	6 568
F_{FEM} [N]	789 (+9 %)	663 (-12 %)	1 248 (+12 %)	1 141 (-3 %)	2 227 (-4 %)	2 191 (-13 %)	2 191 (-13 %)	4 201 (-36 %)

F_{exp} [N] – průměrná velikost zatěžující síly z experimentu, potřebné k průhybu profilu o 10 mm

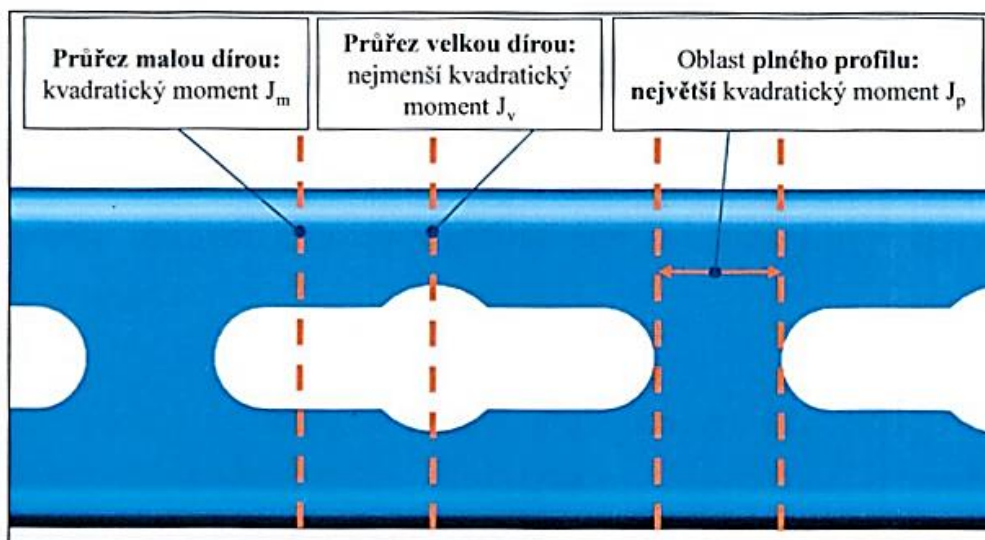
F_{FEM} [N] – velikost této síly vypočtená z FEM modelu (včetně procentuální odchylky)

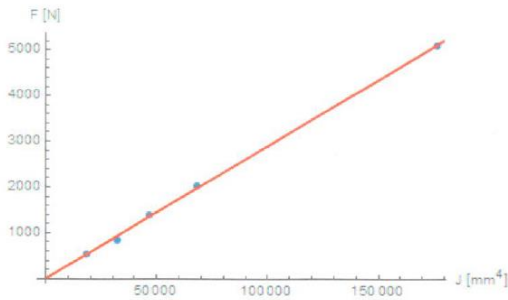
J_e [mm⁴] – velikost průměrného kvadratického momentu plochy průřezu profilu, který určuje jeho ohybovou tuhost

3) Možnosti návrhů profilů na základě experimentů a simulací

Klíčovou veličinou je velikost kvadratického momentu plochy průřezu:

Profil	Plný profil J_p	Řez malou dírou J_m	Řez velkou dírou J_v	Ø experimentu J_e
30x30	27 219 mm ⁴	19 908 mm ⁴	16 278 mm ⁴	18 283 mm ⁴
50x30 H	42 926 mm ⁴	36 046 mm ⁴	31 504 mm ⁴	32 063 mm ⁴
50x30 V	95 363 mm ⁴	75 363 mm ⁴	63 421 mm ⁴	68 279 mm ⁴
80x30 H	66 486 mm ⁴	52 931 mm ⁴	44 462 mm ⁴	46 558 mm ⁴
80x30 V	312 716 mm ⁴	218 081 mm ⁴	161 424 mm ⁴	176 834 mm ⁴

Profil	Střední hodnota změřené síly	Zatěžující síla podle vztahu $F \approx \frac{48 \Delta y E}{l^3} J_v$
30x30	543 N	486 N
50x30 H	956 N	941 N
50x30 V	2 030 N	1 894 N
80x30 H	1 386 N	1 328 N
80x30 V	5 099 N	4 821 N

Pro uzavřené profily lze s určitou obezřetností pro orientační výpočet zatěžující síly F použít vztah

$$F \approx \frac{48 \Delta y E}{l^3} J_v$$

Kde Δy je průhyb profilu, E Youngův modul pružnosti, l délka profilu a J_v kvadratický moment průřezu v místě „velké díry“.

ZÁVĚR

- Výsledky z měření jsou v dobré shodě s FEM simulací. Větší rozdíly mezi výsledky lze najít u sestav (vliv imperfekcí, šroubových spojů, kontakty atd.).
- Hodnota průměrného kvadratického momentu J_e (a tím i ohybová tuhost) je jen nepatrně větší než tato hodnota a v nejkritičtějších místech průřezu J_v (v místě „velké díry“).
- Při návrhu profilu je nejbezpečnější vycházet z nejkritičtějšího místa profilu, tj. v místě „velké díry“, kde je nejmenší kvadratický moment plochy J_v .
- U tužších profilů může při průhybu 10 mm docházet k plastické deformaci.
- Montáž profilů do sestav zvyšuje možnost zatížení minimálně o 15 %.
- Montáž profilu ke stojinám z boku je příznivější než montáž z vrchu, snese zatížení o 5 % větší.
- Pro orientační výpočet zatížení při daném průhybu některých typů uzavřených profilů lze použít vztah

$$F \approx \frac{48 \Delta y E}{l^3} J_v$$